

Володарська М. О.

В67 Навчання грамоти. Письмо. 1 клас. I семестр (за підручником М. Д. Захарійчук, В. О. Науменко). / М. О. Володарська, Н. О. Ковальчук, А. І. Настенко, В. М. Сисоєва. — Х. : Вид. група «Основа», 2017. — 112 с. — (Серія «Початкова школа. Мій конспект»).

ISBN 978-617-00-1747-5

Посібник містить орієнтовне календарне планування та розробки уроків навчання грамоти (письмо) у 1 класі (I семестр), складені відповідно до вимог нової навчальної програми (К. : Видавничий дім «Освіта», 2012) за підручником М. Д. Захарійчук, В. О. Науменко (К. : Видавництво «Грамота», 2012).

Задля зручності використання всі розробки розміщені на окремих аркушах. Поля для записів дозволять творчому вчителю, користуючись запропонованим у посібнику матеріалом, скласти власні плани-конспекти уроків курсу.

Для вчителів початкової школи.

УДК 37.016

Навчальне видання

Серія «Початкова школа. Мій конспект»

ВОЛОДАРСЬКА Марина Олександрівна,
КОВАЛЬЧУК Наталія Олексіївна,
НАСТЕНКО Антоніна Іванівна,
СИСОЄВА Валентина Михайлівна

НАВЧАННЯ ГРАМОТИ. ПИСЬМО.

1 КЛАС. I СЕМЕСТР

(за підручником М. Д. Захарійчук, В. О. Науменко)

Головний редактор *Ю. Є. Бардакова*

Редактор *О. В. Грабар*

Відповідальний за видання *Ю. М. Афанасенко*

Технічний редактор *О. В. Лебедєва*

Коректор *О. М. Журенко*

Підписано до друку 25.03.2013. Формат 84×108/16.

Папір газет. Друк офсет. Гарнітура Шкільна.

Ум. друк. арк. 11,76. Замовлення № 13-04/15-05.

ТОВ «Видавнича група «Основа»
61001, м. Харків, вул. Плеханівська, 66
тел. (057) 731-96-33

e-mail: office@osnova.com.ua

Свідоцтво суб'єкта видавничої справи
ДК № 5216 від 22.09.2016 р.

Надруковано у друкарні ТОВ «ТРИАДА-ПАК»

Свідоцтво ДК № 4926 від 25.06.2015 р.

м. Харків, вул. Киргизька, 19. Тел. +38(057)703-12-21
www.triada-pack.com, e-mail: sale@triada.kharkov.ua

ЗМІСТ

Орієнтовне календарне планування	5
Добукварний період	7
<i>Урок 1.</i> Ознайомлення із зошитом для письма, письмовим приладдям. Правила сидіння за партою під час письма	7
<i>Урок 2.</i> Правила користування письмовим приладдям. Положення ручки (<i>олівця</i>) в руці під час письма. Ознайомлення із сіткою зошита. Положення зошита під час письма. Письмо прямих ліній і ліній із заокругленням унизу	9
<i>Урок 3.</i> Складання речень за малюнком. Поділ слів на склади. Письмо прямих і прямих з нижнім та верхнім заокругленням	11
<i>Урок 4.</i> Немовні звуки. Письмо вертикальних ліній (<i>коротких і довгих, із заокругленням угорі і внизу</i>). Моделювання речень	13
<i>Урок 5.</i> Закріплення вміння писати в рядку. Письмо нижніх петельних ліній. Складання речень за малюнком	15
<i>Урок 6.</i> Закріплення вміння писати в рядку. Письмо верхньої петельної лінії. Складання речень за малюнком. Звуковий аналіз слів	17
<i>Урок 7.</i> Поєднання коротких прямих ліній із заокругленням унизу і вгорі. Звуковий аналіз слів. Розвиток зв'язного мовлення	19
<i>Урок 8.</i> Письмо правих півовалів. Складання речень за поданими схемами. Звуковий аналіз слів	21
<i>Урок 9.</i> Письмо лівих півовалів. Складання речення за поданою схемою. Звуковий аналіз слів	23
<i>Урок 10.</i> Письмо овалів. Послідовність написання елементів. Звуковий аналіз слів	25
<i>Урок 11.</i> Закріплення вмінь писати вивчені елементи. Звуковий аналіз слів. Складання речення за малюнком	27
<i>Урок 12.</i> Поєднання овалів з іншими елементами	29
<i>Урок 13.</i> Поєднання елементів. Складання речень за малюнками	31
<i>Урок 14.</i> Підсумковий урок добукварного періоду. Розвиток зв'язного мовлення	33
Букварний період	35
<i>Урок 15.</i> Письмо малої букви <i>а</i> . Підготовчі графічні вправи. Звуковий аналіз слів	35
<i>Урок 16.</i> Письмо великої букви <i>А</i> . Письмо буквосполучення <i>Аа</i> . Підготовчі графічні вправи	37
<i>Урок 17.</i> Письмо малої букви <i>у</i> . Письмо буквосполучень. Виділення вивчених букв у словах	39
<i>Урок 18.</i> Письмо великої букви <i>У</i> в поєднанні з вивченими буквами. Підготовчі графічні вправи	41
<i>Урок 19.</i> Письмо малої букви <i>о</i> . Поєднання її з вивченими буквами. Виділення вивчених букв у словах	43
<i>Урок 20.</i> Письмо великої букви <i>О</i> . Поєднання її з іншими буквами. Диктант вивчених букв	45
<i>Урок 21.</i> Письмо малої букви <i>и</i> . Безвідривне з'єднання букв. Розвиток зв'язного мовлення	47
<i>Урок 22.</i> Письмо великої букви <i>И</i> . Письмо буквосполучення <i>Ии</i> . Звуковий аналіз слів. Диктант вивчених букв.	49
<i>Урок 23.</i> Письмо малої букви <i>м</i> , буквосполучень. Письмо прямих і обернених складів із буквою <i>м</i> , слів	51
<i>Урок 24.</i> Письмо великої букви <i>М</i> . Підготовчі графічні вправи. Письмо складів та слів з буквою <i>М</i>	53
<i>Урок 25.</i> Письмо малої букви <i>і</i> . Письмо буквосполучень, складів	55
<i>Урок 26.</i> Письмо великої букви <i>І</i> , поєднання її з вивченими буквами. Письмо слів	57
<i>Урок 27.</i> Письмо малої букви <i>н</i> , буквосполучень, складів із нею. Списування слів, речення, поданих друкованим шрифтом	59

Урок 28.	Письмо великої букви <i>Н</i> . Письмо складів, слів, речень з великою буквою <i>Н</i> . Розвиток зв'язного мовлення	61
Урок 29.	Письмо малої букви <i>в</i> . Письмо буквосполучень, складів, слів та речень	63
Урок 30.	Письмо великої букви <i>В</i> . Письмо складів, слів та речень. Списування слів, поданих друкованим шрифтом	65
Урок 31.	Письмо малої букви <i>л</i> . Письмо складів і слів з буквою <i>л</i>	67
Урок 32.	Письмо великої букви <i>Л</i> , складів, слів з літерою <i>Лл</i> . Списування речень, поданих друкованим шрифтом	69
Урок 33.	Письмо малої букви <i>с</i> . Письмо слів, складів і речень з буквою <i>с</i> . Списування речень, поданих друкованим шрифтом	71
Урок 34.	Письмо великої букви <i>С</i> , складів та слів із нею. Письмо речень. Розвиток зв'язного мовлення	73
Урок 35.	Письмо малої букви <i>к</i> . Письмо малої букви <i>к</i> у поєднанні з іншими буквами	75
Урок 36.	Письмо великої букви <i>К</i> . Письмо буквосполучень. Записування речень	77
Урок 37.	Письмо малої букви <i>п</i> . Письмо складів. Складання і письмо слів із вивченими буквами	79
Урок 38.	Письмо великої букви <i>П</i> . Письмо буквосполучень, слів та речень	81
Урок 39.	Письмо малої букви <i>р</i> . Письмо складів, слів і речень із буквою <i>р</i> . Списування друкованих речень. Встановлення відповідності між вивченими великими і малими буквами	83
Урок 40.	Письмо великої букви <i>Р</i> . Письмо складів, слів та речень	85
Урок 41.	Аналіз складових елементів малої букви <i>т</i> . Письмо малої букви <i>т</i> . Письмо складів і слів з літерою <i>т</i>	87
Урок 42.	Письмо великої букви <i>Т</i> . Письмо слів і речень з буквою <i>Т</i> . Розвиток зв'язного мовлення	89
Урок 43.	Письмо малої букви <i>е</i> . Письмо складів, слів і речень	91
Урок 44.	Письмо великої букви <i>Е</i> . Письмо складів, слів та речень	93
Урок 45.	Письмо малої букви <i>д</i> . Підготовчі графічні вправи. Письмо букви у складах і словах	95
Урок 46.	Письмо великої букви <i>Д</i> , складів та слів із нею. Письмо речень	97
Урок 47.	Письмо малої букви <i>з</i> . Підготовчі графічні вправи. Письмо складів та слів із буквою <i>з</i> . Записування речень.	99
Урок 48.	Письмо великої букви <i>З</i> . Підготовчі графічні вправи. Письмо складів, слів і речень із буквою <i>З</i>	101
Урок 49.	Письмо букви <i>ь</i> (знак м'якшення) окремо та у поєднанні з іншими буквами. Письмо буквосполучень, слів і речень. Розвиток зв'язного мовлення	103
Урок 50.	Письмо малої букви <i>б</i> . Підготовчі графічні вправи. Складовий диктант. Письмо речень	105
Урок 51.	Письмо великої букви <i>Б</i> , складів, слів та речень із нею. Навчальний диктант	107
Урок 52.	Письмо малої букви <i>г</i> . Підготовчі графічні вправи. Письмо складів та слів із буквою <i>г</i>	109
Урок 53.	Письмо великої букви <i>Г</i> . Підготовчі графічні вправи. Записування речень	111

ОРІЄНТОВНЕ КАЛЕНДАРНЕ ПЛАНУВАННЯ

№ з/п	Тема уроку	Дата
Добукварний період		
1	Ознайомлення із зошитом для письма, письмовим приладдям. Правила сидіння за партою під час письма	
2	Правила користування письмовим приладдям. Положення ручки (<i>олівця</i>) в руці під час письма. Ознайомлення із сіткою зошита. Положення зошита під час письма. Письмо прямих ліній і ліній із заокругленням унизу	
3	Складання речень за малюнком. Поділ слів на склади. Письмо прямих і прямих з нижнім та верхнім заокругленням	
4	Немовні звуки. Письмо вертикальних ліній (<i>коротких і довгих, із заокругленням угорі і внизу</i>). Моделювання речень	
5	Закріплення вміння писати в рядку. Письмо нижніх петельних ліній. Складання речень за малюнком	
6	Закріплення вміння писати в рядку. Письмо верхньої петельної лінії. Складання речень за малюнком. Звуковий аналіз слів	
7	Поєднання коротких прямих ліній із заокругленням унизу і вгорі. Звуковий аналіз слів. Розвиток зв'язного мовлення	
8	Письмо правих півовалів. Складання речень за поданими схемами. Звуковий аналіз слів	
9	Письмо лівих півовалів. Складання речення за поданою схемою. Звуковий аналіз слів	
10	Письмо овалів. Послідовність написання елементів. Звуковий аналіз слів	
11	Закріплення вміння писати вивчені елементи. Звуковий аналіз слів. Складання речення за малюнком	
12	Поєднання овалів з іншими елементами	
13	Поєднання елементів. Складання речень за малюнками	
14	Підсумковий урок добукварного періоду. Розвиток зв'язного мовлення	
Букварний період		
15	Письмо малої букви <i>a</i> . Підготовчі графічні вправи. Звуковий аналіз слів	
16	Письмо великої букви <i>A</i> . Письмо буквосполучення <i>Aa</i> . Підготовчі графічні вправи	
17	Письмо малої букви <i>y</i> . Письмо буквосполучень. Виділення вивчених букв у словах	
18	Письмо великої букви <i>У</i> в поєднанні з вивченими буквами. Підготовчі графічні вправи	
19	Письмо малої букви <i>o</i> . Поєднання <i>її</i> з вивченими буквами. Виділення вивчених букв у словах	
20	Письмо великої букви <i>О</i> . Поєднання <i>її</i> з іншими буквами. Диктант вивчених букв	
21	Письмо малої букви <i>и</i> . Безвідривне поєднання букв. Розвиток зв'язного мовлення	
22	Письмо великої букви <i>И</i> . Письмо буквосполучення <i>Ии</i> . Звуковий аналіз слів. Диктант вивчених букв	
23	Письмо малої букви <i>м</i> , буквосполучень. Письмо прямих і обернених складів із буквою <i>м</i> , слів	
24	Письмо великої букви <i>М</i> . Підготовчі графічні вправи. Письмо складів та слів з буквою <i>М</i>	
25	Письмо малої букви <i>i</i> . Письмо буквосполучень, складів	
26	Письмо великої букви <i>I</i> , поєднання <i>її</i> з вивченими буквами. Письмо слів	
27	Письмо малої букви <i>н</i> , буквосполучень, складів із нею. Списування слів, речення, поданих друкованим шрифтом	
28	Письмо великої букви <i>Н</i> . Письмо складів, слів, речень з великою буквою <i>Н</i> . Розвиток зв'язного мовлення	
29	Письмо малої букви <i>в</i> . Письмо буквосполучень, складів, слів та речень	

№ з/п	Тема уроку	Дата
30	Письмо великої букви <i>В</i> . Письмо складів, слів та речень. Списування слів, поданих друкованим шрифтом	
31	Письмо малої букви <i>л</i> . Письмо складів і слів з буквою <i>л</i>	
32	Письмо великої букви <i>Л</i> , письмо складів, слів з літерою <i>Лл</i> . Списування речень, поданих друкованим шрифтом	
33	Письмо малої букви <i>с</i> . Письмо слів, складів і речень з буквою <i>с</i> . Списування речень, поданих друкованим шрифтом	
34	Письмо великої букви <i>С</i> , складів та слів із нею. Письмо речень. Розвиток зв'язного мовлення	
35	Письмо малої букви <i>к</i> . Написання малої букви <i>к</i> у поєднанні з іншими буквами	
36	Письмо великої букви <i>К</i> . Письмо буквосполучень. Записування речень	
37	Письмо малої букви <i>п</i> . Письмо складів. Складання і записування слів із вивченими буквами	
38	Письмо великої букви <i>П</i> . Письмо буквосполучень, слів та речень	
39	Письмо малої букви <i>р</i> . Письмо складів, слів і речень із буквою <i>р</i> . Списування друкованих речень. Встановлення відповідності між вивченими великими і малими буквами	
40	Письмо великої букви <i>Р</i> . Письмо складів, слів та речень	
41	Аналіз складових елементів малої букви <i>т</i> . Письмо малої букви <i>т</i> . Письмо складів і слів з літерою <i>т</i>	
42	Письмо великої букви <i>Т</i> . Письмо слів і речень з буквою <i>Т</i> . Розвиток зв'язного мовлення	
43	Письмо малої букви <i>е</i> . Письмо складів, слів і речень	
44	Письмо великої букви <i>Е</i> . Письмо складів, слів та речень	
45	Письмо малої букви <i>д</i> . Підготовчі графічні вправи. Письмо букви у складах і словах	
46	Письмо великої букви <i>Д</i> , складів та слів із нею. Письмо речень	
47	Письмо малої букви <i>з</i> . Підготовчі графічні вправи. Письмо складів та слів із буквою <i>з</i> . Записування речень	
48	Письмо великої букви <i>З</i> . Підготовчі графічні вправи. Письмо складів, слів і речень із буквою <i>З</i>	
49	Письмо букви <i>ь</i> (знак м'якшення) окремо та у поєднанні з іншими буквами. Письмо буквосполучень, слів і речень. Розвиток зв'язного мовлення	
50	Письмо малої букви <i>б</i> . Підготовчі графічні вправи. Складовий диктант. Письмо речень	
51	Письмо великої букви <i>Б</i> , складів, слів та речень із нею. Навчальний диктант	
52	Письмо малої букви <i>г</i> . Підготовчі графічні вправи. Письмо складів та слів із буквою <i>г</i>	
53	Письмо великої букви <i>Г</i> . Підготовчі графічні вправи. Записування речень	

ДОБУКВАРНИЙ ПЕРІОД

Дата _____

Клас _____

Урок 1. ОЗНАЙОМЛЕННЯ ІЗ ЗОШИТОМ ДЛЯ ПИСЬМА, ПИСЬМОВИМ ПРИЛАДДЯМ. ПРАВИЛА СІДІННЯ ЗА ПАРТОЮ ПІД ЧАС ПИСЬМА

Мета: ознайомити учнів з основними правилами письма; дати поняття про письмове приладдя, правильне положення зошита, сидіння за партою під час письма; розвивати уважність, пам'ять; виховувати охайність, відповідальність.

Хід уроку

I. ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ МОМЕНТ

Пролунав і стих дзвінок.
Починаємо урок!
Всі за парти посідайте,
Працювати починайте!

— Сьогодні — ваш перший урок, на якому ви будете вчитися писати.

II. БЕСІДА ПРО ЗНАЧЕННЯ ПИСЬМА

Вправа «Мікрофон»

— Для чого треба вміти писати? (*Щоб написати листа рідним, друзям; щоб бути грамотною, освіченою, сучасною людиною.*)

— Що потрібно для того, щоб навчитися писати? (*Бажання, сумління, старання*)

III. РОБОТА НАД НОВИМ МАТЕРІАЛОМ. ОЗНАЙОМЛЕННЯ З НАВЧАЛЬНИМ ПРИЛАДДЯМ

1. Що потрібно мати для уроків письма?

— Відгадайте загадки.

- Чи в лінійку, чи в клітинку —
Чистим був, а за хвилинку
Повно в ньому цифр і літер,
Здогадались? Що це, діти? (*Зошит*)
- Маю паличку таку
В пластиковім кожущку —
На папері покружляє
І слова на нім лишає. (*Ручка*)
- Дерев'яні і довгенькі,
Мають носики гостренькі,
На папері слід лишають,
Усіх діток розважають. (*Олівці*)

— Зошит, олівці, ручка — речі, які необхідні для письма, вони називаються *письмовим приладдям*.

2. Ознайомлення із зошитом

— Розгляньте свій перший зошит для письма*.

— Зошит — це зшиті аркуші паперу. І сама назва про це говорить: зошит — тобто зшитий. У ньому ми вчитимемося писати.

— Що зображено на обкладинці?

— Хто зможе прочитати літери, написані рожевим кольором? (*Зошит*)

* Захарійчук М. Д. Зошит з навчання грамоти та розвитку мовлення. У 2-х ч. — К. : Видавництво «Грамота», 2012.

- Угорі, над цим написом, вказано прізвище автора цього зошита.
  - У нижній правій частині обкладинки зображено малюнок.
  - Кого ви на ньому бачите?
  - Куди поспішає дівчинка?
  - Що вона несе в руках?
  - Хто проводить її до школи?
  - Хто допомагає нести портфель?
  - Де відбуваються події, які зображені на малюнку, — в місті чи в селі?
- Чому ви так уважаєте?
- Давайте розучимо вірш про дівчинку, яка вперше йде до школи.

Алла рано-рано встала,
Алла дня цього чекала.
Алла в цей чудовий час
Йде до школи в перший клас.

- Як звали дівчинку, яка йшла до школи?
- Згадайте, як ви вранці вперше йшли до школи? Про що ви мріяли, ідучи до школи?
- Чого хочете навчитися в школі?
- Погляньте на плакат, розміщений на дошці. (*Плакат «Сиди правильно під час письма»*)
- Хто на ньому зображений?
- Де сидять учні?
- Щоб красиво і правильно писати і не завдати шкоди здоров'ю, треба правильно сидіти під час письма.

— Уважно розгляньте плакат на дошці, сядьте так, як сидять діти: ноги поставте повною ступнею на підлогу, спину тримайте прямо, голову нахиліть трохи вліво і вниз так, щоб бачити, що написано у зошиті, лікті покладіть на парту. Між партою і грудьми повинна бути відстань на ширину долоні. (*Перевірте це.*) Плечі мають бути на одному рівні. Обіпріться ліктем на парту й торкніться пальчиками скроні. Такою повинна бути відстань від очей до зошита.

Фізкультхвилинка

- Відгадайте ще одну загадку.
  - Є в людини дві сестриці,
Дві сестриці-трудівниці,
Хоч і мають справжню силу,
Та легкі, неначе крила. (*Руки*)
- Руки — наші головні помічники у навчанні письма.
- Підніміть угору праву руку. Тепер ліву.
- Підніміть руку ті діти, які пишуть правою рукою. Тепер — ті, які пишуть лівою.
- Візьміть олівець до своєї робочої руки.
- Зробіть колові рухи кистю праворуч на рахунок «раз, два, три, чотири» і ліворуч на рахунок «раз, два, три, чотири». (*Три-чотири рази.*)
- Згинайте і розгинайте пальці з олівцем у руках.
- Піднімайте й опускайте вказівний палець, тримаючи олівець середнім і великим пальцями.
- Перекочуйте олівець від середнього до великого пальця.

IV. ПІДСУМОК УРОКУ

- Про що дізналися на уроці?
- Що потрібно для уроків письма?
- Як назвати зошит, ручку, олівець? (*Письмове приладдя.*)
- Повторіть віршик про дівчинку Аллу, яка рано вранці йшла в перший клас.

Урок 2. ПРАВИЛА КОРИСТУВАННЯ ПИСЬМОВИМ ПРИЛАДДЯМ.
ПОЛОЖЕННЯ РУЧКИ (ОЛІВЦЯ) В РУЦІ ПІД ЧАС ПИСЬМА.
ОЗНАЙОМЛЕННЯ ІЗ СІТКОЮ ЗОШИТА.
ПОЛОЖЕННЯ ЗОШИТА ПІД ЧАС ПИСЬМА.
ПИСЬМО ПРЯМИХ ЛІНІЙ І ЛІНІЙ ІЗ ЗАОКРУГЛЕННЯМ УНИЗУ

Дата _____

Клас _____

Мета: продовжити ознайомлення з основними правилами письма; вчити правильно тримати олівець; ознайомити із сіткою зошита; вчити проводити прямі лінії і лінії із заокругленням унизу; розвивати пам'ять, увагу; виховувати охайність.

Хід уроку

I. ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ МОМЕНТ

II. ПОВТОРЕННЯ ВИВЧЕНОГО МАТЕРІАЛУ

1. Повторення правил сидіння за партою під час письма

Учні, дивлячись на плакат, розповідають, як правильно сидіти під час письма.

2. Повторення правил користування письмовим приладдям

— Відгадайте загадку.

- Дві матері поряд живуть,
По п'ять синів мають,
Усі роботящі,
Немає ледачих. (*Пальці*)

— Як називаються наші пальці? Покажіть і назвіть. (*Великий, вказівний, середній, підмізинний (безіменний), мізинець*)

— Наші пальчики допомагатимуть нам тримати ручку. Щоб красиво навчитися писати, слід тримати її правильно. Візьміть ручку до робочої руки. Підніміть її, ставлячи лікоть на парту. Ручку тримайте трьома пальцями — великим, вказівним і середнім. Але писати допомагає вся рука. Ручка більше спирається на середній палець, підтримується великим, а згори — вказівним. Усі три пальці знаходяться на відстані ширини великого пальця від кінця ручки. Покладіть ручку на парту. Знову візьміть так, як щойно вчилися.

III. РОБОТА НАД НОВИМ МАТЕРІАЛОМ. РОБОТА В ЗОШИТІ (с. 2)

1. Бесіда за сюжетним малюнком зошита (с. 2, вгорі)

- Згадайте оповідання, яке ми читали на уроці читання.
- Чи впізнали ви малюнок, зображений у зошиті?
- Як звать хлопчика, який поспішає до школи?
- Як звать його молодшого братика?
- Що вирішив зробити Петрусь?
- Як він збирався до школи?
- Чому він загубив портфель?
- Складіть речення за поданою схемою.

2. Ознайомлення із сіткою зошита

— Розгляньте сторінку зошита. Я ознайомлю вас із лініями, які є на цій сторінці. (*Аналогічно розкреслена дошка.*)

Вузький рядок, який ви бачите називається *робочим*. Верхня його лінія називається *верхньою рядковою*, а нижня — *нижньою рядковою*.

Над верхньою рядковою лінією проходить *надрядкова лінія*, а під нижньою рядковою лінією — *підрядкова лінія*. Ці лінії перетинають вертикально густі

похилі лінії. Ліворуч на сторінці зошита є пряма вертикальна лінія. Це *поле*. На ньому учням не потрібно нічого писати. Воно призначене для поміток учителя: зразків написання елементів, літер тощо.

3. Ознайомлення із правилами розміщення зошита на парті

— Щоб красиво і швидко писати, треба навчитися правильно розташовувати зошит на парті.

Зошити слід класти на парту або стіл навкіс (*з нахилом вліво або вправо — для ліворуких*), так, щоб нижній лівий кут був навпроти середини грудей, а верхній правий — відхилений трохи праворуч від середини грудей.

Бажано, щоб на кожній парті були проведені допоміжні лінії, за якими учні контролюють розміщення зошита. Лінії можна намалювати фарбою чи наклеїти липку стрічку. Кут лінії повинен знаходитися навпроти середини грудей. Дітям, які пишуть лівою рукою, зошит потрібно розміщувати так, щоб правий нижній кут знаходився навпроти середини грудей.

Фізкультхвилинка

4. Робота в першому рядку зошита

— Знайдіть у зошиті перший рядок. У рядках позначаються різні завдання. У першому рядку ми будемо писати короткі прямі вертикальні лінії. Покладіть зошит так, щоб лівий нижній кут сторінки був розміщений навпроти середини грудей. Візьміть ручки, згадайте як потрібно їх тримати. Подивіться, як я на дошці виконую завдання. Ставлю крапку на верхню рядкову лінію. Потім згори вниз веду коротку пряму лінію до нижньої рядкової. Візьміть ручки до рук. Проведіть у повітрі за мною кілька таких ліній. Пам'ятайте, що виходити за межі рядка не можна. Напишіть кілька таких ліній. Зупиніться. Уважно подивіться, яка лінія у вас написана найкраще. Не тисніть на ручку. Пишіть плавно, легко до кінця рядка.

Аналогічно учні пишуть довгі прямі лінії.

5. Письмо прямих із заокругленням управо

Учні розглядають зразок. Учитель пояснює:

— Починаємо писати від верхньої рядкової лінії: ведемо лінію вниз, біля нижньої рядкової заокруглюємо праворуч і закінчуємо посередині рядка. Пишіть так, як я, у повітрі. Тепер проведіть кілька таких паличок у рядку. Проводьте легко, не тисніть на ручку. Пам'ятайте, що за межі рядка виходити не слід. Порівняйте написане зі зразком. Знайдіть, яка паличка написана найкраще. Закінчіть рядок.

6. Вправи на розвиток уваги

У наступних рядках учні почергово пишуть короткі і довгі палички, палички із правим заокругленням і короткі палички, палички із правим заокругленням і довгі палички.

Пальчикова гімнастика

IV. ПІДСУМОК УРОКУ

- Що вам найбільше сподобалося на сьогоднішньому уроці?
- Чи важко було виконувати завдання?
- Яке завдання сподобалося найбільше?
- Обов'язково покажіть батькам свої зошити. Похваліться своїми успіхами.

Урок 3. СКЛАДАННЯ РЕЧЕНЬ ЗА МАЛЮНКОМ.
ПОДІЛ СЛІВ НА СКЛАДИ. ПИСЬМО ПРЯМИХ І ПРЯМИХ
З НИЖНІМ ТА ВЕРХНІМ ЗАОКРУГЛЕННЯМ

Дата _____

Клас _____

Мета: закріплювати вміння правильно тримати олівець; формувати вміння орієнтуватися на сторінці зошита; вдосконалювати навички правильного сидіння за партою під час письма; вчити писати прямі і прямі із нижнім та верхнім заокругленням; розвивати зв'язне мовлення учнів, стійку увагу; виховувати охайність.

Хід уроку

I. ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ МОМЕНТ

II. ПОВТОРЕННЯ ВИВЧЕНОГО МАТЕРІАЛУ

1. Повторення правил сидіння за партою

— Де стоять ваші ніжки?

— Як тримаємо спинки?

— Де лежать лікті?

— Як нахилена голова?

— Виміряємо відстань між партою і грудьми. (*Діти приставляють до грудей долоні.*)

Учні вправляються у правильному сидінні за партою під час письма. Учитель стежить, допомагає тим, хто виконав щось неточно.

2. Повторення правила тримання ручки

— Згадаємо, як називаються наші пальці. Якими пальцями ми тримаємо ручку?

— Візьміть ручку до руки, поколюйте ручку між великим і вказівним пальцями; між великим і середнім; піднімайте вказівний палець, тримаючи ручку між великим і середнім пальцем.

III. РОБОТА НАД НОВИМ МАТЕРІАЛОМ. РОБОТА В ЗОШИТІ (с. 3)

1. Бесіда за малюнком (с. 3, вгорі)

— Як звати маленьку першокласницю? З ким вона йде до школи? Хто провдає її біля воріт? Хто стоїть на порозі будинку?

— Яка у Наталочки сім'я? Перелічіть усіх її членів.

— Доберіть за малюнком односкладове слово (*кіт, тин, дім*); двоскладове (*гуси, кури, мама, тато*); трискладове (*машина, береза, садиба*).

— Складіть речення за поданими у зошиті схемами.

Фізкультхвилинка

2. Робота в першому рядку

— Розгляньте завдання в першому рядку.

— Як називаються лінії, які ми будемо писати?

— Де починаємо писати коротку пряму із правим заокругленням?

— Де закінчуємо писати довгу пряму лінію?

Учні виконують вправи в повітрі, мокрим пензликом на дошці, виконують вправу в зошиті.

Пальчикова гімнастика «Мишка»

Середній і безіменний пальці разом із великим утворюють «носик», зігнуті вказівний і мізинець — «вухка».

Тишком-нишком

Вийшла мишка із нори.

В шкряботушки
Ніс і вушка догори.

3. Письмо коротких паличок із верхнім лівим заокругленням

— Починаємо писати з середини рядка, ведемо вправо, заокруглюємо під верхньою рядковою, плавно переходимо в пряму, яку доводимо до нижньої рядкової.

Після детального пояснення та «написання» у повітрі учні виконують вправу в рядку.

4. Письмо довгих прямих

— Як називається елемент, зображений у наступному рядку? (*Довга пряма*)

— Звідки ми її почнемо писати? (*Від надрядкової лінії*)

5. Послухайте і посміхніться!

МИКОЛКА-ПЕРШОКЛАСНИК

Перший раз малий Микола
Став збиратися до школи.
Олівця поклав у сумку,
Книги, ручку, зошит, гумку,
М'яч, перо, граблі, подушку,
На обід м'яку пампушку,
Двох ведмедиків, лопату,
Білочку руду, хвостату,
Лук і стріли, і рушницю,
Ще й пухкеньку паляницю,
Ще стільця, стола, і парту,
І географічну карту,
Трактора, машинку, мило —
Вже й надворі звечоріло.
Сів Миколка, дума думку:
«Чи усе поклав у сумку?»

Н. Кир'ян

— Якої помилки припустився Миколка?

— Що ви йому порадите?

— Назвіть навчальне приладдя, яке слід носити до школи.

6. Письмо довгих і коротких прямих

— Розгляньте завдання в наступному рядку.

— Що на ньому зображено?

— Де починаємо писати довгу пряму? (*Від надрядкової лінії.*)

— Де починаємо писати коротку пряму? (*Від верхньої рядкової.*)

— Як називається вертикальна лінія праворуч на сторінці зошита.

— Пам'ятайте, що за неї виходити не можна.

Учні виконують завдання в рядку. Під час письма вчитель перевіряє, чи правильно учні тримають ручку, чи правильно лежить зошит, окремим учням надає індивідуальну допомогу.

7. Письмо довгих прямих і коротких із верхнім лівим заокругленням

Пальчикова гімнастика

IV. ПІДСУМОК УРОКУ

— Наш урок добігає кінця.

— З яким настроєм ми його закінчуємо?

— Що найбільше сподобалося на уроці?

Урок 4. **НЕМОВНІ ЗВУКИ. ПИСЬМО ВЕРТИКАЛЬНИХ ЛІНІЙ
(КОРОТКИХ І ДОВГИХ, ІЗ ЗАОКРУГЛЕННЯМ УГОРІ І ВНИЗУ).
МОДЕЛЮВАННЯ РЕЧЕНЬ**

Дата _____

Клас _____

Мета: вчити учнів орієнтуватися на сторінці зошита; закріплювати вміння правильно тримати ручку; зошит під час письма; виробляти навички правильного сидіння за партою; вдосконалювати вміння зображувати вертикальні лінії (*короткі і довгі, із заокругленням угорі і вниз*); розвивати зв'язне мовлення; виховувати уважність, спостережливість.

Хід уроку

I. ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ МОМЕНТ

II. МОТИВАЦІЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

— Я отримала SMS-повідомлення з лісу, яке надіслала мені мудра Сова. Послухайте його!

Кріт улітку в лісі зміг
Збудувать собі барліг.
А ведмідь заліз в дупло,
Влаштував собі житло.
Білка теж знайшла містечко —
На кущі звила гніздечко.
Вирив нірку горобець —
Нісенітниці кінець.

— Продовжіть речення. Допоможіть лісовим мешканцям.

Ведмідь залазить у... (*барліг*).

Білка влаштувала житло у... (*дуплі*).

Горобець звив гніздечко на... (*кущі*).

Кріт улітку вирив... (*нірку*).

— Побудуйте схему другого речення.

III. РОБОТА НАД НОВИМ МАТЕРІАЛОМ. РОБОТА В ЗОШИТІ (с. 4)

1. Робота над сюжетним малюнком зошита (с. 4, угорі)

— Кого ви бачите на малюнку?

— Як звучать братиків?

— Хто з них старший?

— Хто заважав Андрійкові спати?

Учні називають предмети, а вчитель виставляє відповідні предметні малюнки.

Учні відтворюють звуки, які утворювали кожен з цих предметів.

Машини сигналили (*ni-nin, ni-nin*).

Трактори гуркотіли (*тр-р-р*).

Літаки гуділи (*у-у-у*).

Свійські птахи зчинили галас (*Ку-ку-рі-ку! Ко-ко-ко! Га-га-га! Кря-кря-кря!*).

— Назвіть свійських птахів, які жили на подвір'ї Івасика.

— Чи вдалося Івасикові заколисати Андрійка?

— Складіть речення за поданою схемою.

2. Виконання завдань у рядках зошита

— Назвіть елемент, який ви бачите в першому рядку.

— Згадайте, як він пишеться.

Після «написання» палички з лівим заокругленням угорі в повітрі діти обводять кілька елементів у зошиті, а потім продовжують роботу самостійно.

— Які елементи зображені у наступному рядку?

— Звідки починаємо писати довгу пряму лінію?

Учні виконують завдання в рядку.

Фізкультхвилинка

— Зараз будемо виконувати завдання в третьому рядку.

— Як називаються зображені тут елементи?

— Звідки починаємо їх писати?

Учні виконують завдання. Учитель стежить за тим, щоб учні притримували зошит неробочою рукою, не повертали його, не тиснули на ручку.

Пальчикова гімнастика «Мию руки»

Імітувати миття рук, струшування краплинок води та витирання долонь (почергово).

Мию руки я водою,
Мию й без води.
Нехай будуть мої руки
Чистими завжди.
Бризки! Бризки! Розлетілись
Водяні краплинки.
І стікають уже краплі
З мокрої дитинки.
А тепер я витираюсь
Рушником махровим.
Буду я завжди чистеньким,
Міцним і здоровим.

— Розгляньте завдання у четвертому рядку. Назвіть зображені тут лінії. Звідки починаємо їх писати? (Від верхньої рядкової лінії.)

— Покладіть зошит так, щоб лівий нижній кут сторінки був розміщений навпроти середини грудей. Візьміть ручку і згадайте, як потрібно її тримати.

— Погляньте на плакат, згадайте, як треба сидіти під час письма.

— Сядьте рівно, ноги поставте на підлогу і починайте писати. Не тисніть на ручку, не виходьте за межі рядків.

Розучування вірша

МУХА-ЦОКОТУХА

Сіра муха-цокотуха
Сіла Грицеві на вухо.
Грицик чує — щось дзижчить,
Та як крикне: «Звір гарчить!»
І сміються всі з тих пір,
Що для Гриця й муха — звір.

П. Воронько

— Куди сіла муха?

— Які слова вигукнув переляканий Гриць?

— Чому всі сміються з Гриця?

Виконання завдання в п'ятому рядку.

IV. ПІДСУМОК УРОКУ

— Що вчилися робити на сьогоднішньому уроці?

— Що найбільше сподобалося на уроці?

— Розкажіть вірш, який розучили на уроці.

— Як дзижчить муха?

— Як гуде літак?

Урок 5. ЗАКРІПЛЕННЯ ВМІННЯ ПИСАТИ В РЯДКУ. ПИСЬМО НИЖНІХ ПЕТЕЛЬНИХ ЛІНІЙ. СКЛАДАННЯ РЕЧЕНЬ ЗА МАЛЮНКОМ

Дата _____

Клас _____

Мета: закріплювати вміння учнів орієнтуватися на сторінці зошита; виробляти навички правильного сидіння за партою; вчити тримати ручку, писати прямі і петельні лінії; розвивати зв'язне мовлення учнів; виховувати уважність і спостережливість.

Хід уроку

I. ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ МОМЕНТ

Учитель

Вже дзвоник пролунав,
На урок нам дав сигнал.
Сядьте рівно на стільці,
Бачу, всі ви — молодці!
Девіз готові проказати?

Діти. Вчимося грамотно писати!

II. ПОВТОРЕННЯ ПРАВИЛ СИДІННЯ ЗА ПАРТОЮ, КОРИСТУВАННЯ РУЧКОЮ

За плакатом учитель нагадує учням, як потрібно сидіти, як тримати ручку. Один учень називає лінії сітки зошита, решта показують їх.

III. РОБОТА НАД НОВИМ МАТЕРІАЛОМ. РОБОТА В ЗОШИТІ (с. 5)

1. Бесіда за сюжетним малюнком (с. 5, угорі)

- Кого ви бачите на малюнку? Назвіть усіх членів сім'ї.
- Що робить дідусь?
- Хто приніс з кухні пиріг і блюдечка з варенням?
- Що робить дівчинка? хлопчик?
- Хто розливає гарячий чай?
- Що є в чарівній кишені бабусі?
- Що розповідає дідусь під час вечері?
- Складіть речення за поданими схемами.
- Доберіть слово до поданої звукової схеми. Назвіть наголошений склад.
- Назвіть послідовно всі звуки в цьому слові.

2. Письмо ліній з петлею вниз

Докладне пояснення з показом на дошці

— Починаємо писати від верхньої рядкової лінії пряму похилу подовжену паличку. Біля підрядкової лінії заокруглюємо ліворуч на петлю і перетинаємо подовжену паличку на нижній рядковій лінії. *(Пояснюючи процес написання, слід застерігти учнів від можливих помилок: занадто вузька петля, недотягування до міжрядкової лінії, місце перетину.)*

Учні кілька разів «пишуть» елемент у повітрі, над зразком у зошитах. До кінця рядка дописують самостійно. Учитель стежить, щоб учні правильно сиділи, правильно тримали ручку.

Пальчикова гімнастика «Млинці»

Кисть однієї руки торкається долоні другої то тильною стороною, то долоною (*перевертати «млинець» на «сковорідці»*).

Ми печем, печем млинці,
А млинців багато.
Пригощаємо усіх —
І маму, і тата.

3. Виконання завдань у другому рядку

- Назвіть елементи, зображені в другому рядку.
  - Звідки починаємо писати довгу пряму і пряму з петлею вниз? (*Від верхньої рядкової лінії, проходимо нижню рядкову і доходимо до підрядкової лінії.*)
- Учні самостійно виконують завдання в рядку.

Фізкультхвилинка

4. Виконання завдання у третьому рядку

- Назвіть елементи, зображені в третьому рядку.
- Де будемо закінчувати коротку пряму похилу лінію?
- Звідки починатимемо обидва елементи?
- Виконуючи завдання, не тисніть на ручку, не забувайте, що за межі лінії виходити не можна.

Пальчикова гімнастика «Моя сім'я»

По черзі загинати пальці, починаючи з великого.

Це — дідусь,
А це — бабуся,
Це — татусь,
А це — матуся,
А малюк, звичайно, я —
От і вся моя сім'я.

5. Виконання завдання в четвертому рядку

- Назвіть елементи, зображені в четвертому рядку.
- Учитель повторює правила написання цих елементів. Учні повторюють вправу в повітрі, пишуть мокрим пензликом на дошці. Виконують самостійно завдання в зошиті.

Розучування вірша

У нашого Омелечка
Невелика сімечка:
Тільки він і вона
Та старий і стара,
Та Іван, та Степан,
Та Василь, та Панас,
Та той хлопець, що у нас,
Та дві дівки косаті,
Та два парубки вусаті,
Та дві Христі у намисті,
Та дві ляльки у колиці.

О. Сенатович

6. Виконання завдання у п'ятому рядку

IV. ПІДСУМОК УРОКУ

- Що нового дізналися на сьогоднішньому уроці?
- Які завдання вам сподобалися найбільше?
- Що вдалося найкраще?

Урок 6. ЗАКРІПЛЕННЯ ВМІННЯ ПИСАТИ В РЯДКУ.
ПИСЬМО ВЕРХНЬОЇ ПЕТЕЛЬНОЇ ЛІНІЇ. СКЛАДАННЯ РЕЧЕНЬ
ЗА МАЛЮНКОМ. ЗВУКОВИЙ АНАЛІЗ СЛІВ

Дата _____

Клас _____

Мета: закріплювати вміння учнів орієнтуватися на сторінці зошита, дотримуватися гігієнічних умов під час письма; вчити писати похилу з петлею вгорі; розвивати зв'язне мовлення учнів, навички звукового аналізу слів; виховувати охайність, пунктуальність.

Хід уроку

I. ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ МОМЕНТ

II. ПОВТОРЕННЯ ВИВЧЕНОГО ПРО РЕЧЕННЯ, СЛОВО

— Відгадайте загадку.

- В білу шубу нарядився,
Між снігами загубився,
І реве він, і гарчить,
Хоч і білий, та... (*ведмідь*).

— Відгадуючи загадку, ви вимовили слово чи речення?

— Складіть речення зі словом *ведмідь*.

— Побудуйте схему цього речення.

III. РОБОТА В ЗОШИТІ (с. 6)

1. Робота над новим матеріалом. Бесіда за малюнком зошита (с. 6, угорі)

— Подивіться, хто завітав до нас на урок. Та ще й віршика про себе приніс. Учитель демонструє малюнок або іграшку їжачка.

ЇЖАЧОК-ХИТРЯЧОК

Їжачак-хитрячок
Із голок та шпичок
Пошив собі піджачок.
І у тому піджачку
Він гуляє по садку.
Натикає на голки
Груші, яблука, сливки.
І до себе на обід
Він скликає цілий рід.

П. Воронько

- Що пошив собі їжачок?
- Із чого їжачок пошив собі піджачок?
- Де він гуляє у піджачку?
- Що збирає у садку?
- Кого їжачок скликає на обід?
- Який рід у їжачка?
- Чим ще їжачок може пригощати свою родину?
- Розгорніть зошити на с. 6.
- Кого ви бачите на малюнку вгорі?
- Яке нещастя трапилося з їжачком?
- Хто його випадково знайшов?
- З ким білочка витягала їжачка з пастки?
- Як ведмедик доглядав за їжачком?
- Що вигадував ведмедик їжачкові? Для чого?
- Складіть речення за поданою схемою.

- Доберіть слова до поданих звукових схем.
- Знайдіть на малюнку слова, які відповідають на питання *хто це? що це?*.

2. Виконання вправ у рядках зошита

1) Повторення написання вивчених елементів.

- Розгляньте елементи, подані у першому рядку.
- Як вони називаються? Згадайте, як вони пишуться.

Після колективного повторення учні пишуть елементи у рядку. Учитель допомагає учням, стежить за правильністю постановки дитячої руки.

Фізкультхвилинка

2) Письмо верхньої петельної лінії.

— Сьогодні ми навчимося писати новий елемент. Це верхня петельна лінія. Розгляньте її уважно в другому рядку. Подивіться, як я писатиму цей елемент на дошці.

— Починаю писати від верхньої рядкової лінії, веду з нахилом праворуч угору до нарядкової лінії, заокруглюю вліво, веду лінію вниз до нижньої рядкової.

На рахунок «і» ведемо лінію вгору, на «раз» — униз.

Діти «виконують» вправу в повітрі на рахунок «і-раз» кілька разів. Обводять зразки в зошиті і дописують самостійно. Учитель допомагає слабшим учням.

Пальчикова гімнастика «На роботу»

По черзі розгинати пальці з кулака (*починати з великого*).

Старший встав — не лінувався,
Вказівний за ним піднявся,
І середній уже встав,
Підмізничний теж не спав.
Встав мізничник, як брати —
На роботу треба йти.

3) Виконання завдання в третьому і четвертому рядках.

- Назвіть елементи, які ви бачите в третьому рядку.
- Легко писати дітям, які сидять правильно. (*Погляньте на плакат.*) Зошити повинні лежати похило. Писати треба легко, плавно, акуратно, не тиснути на ручку.

Аналогічна робота проводиться над елементами четвертого рядка.

Під контролем учителя учні виконують завдання в третьому і четвертому рядках.

4) Розучування вірша.

ПАВУЧОК-ТЕЛЕФОНІСТ

Тче щоднини павучок
Срібну павутину,
Із сучка на сучок
Тягне, мов дротину.

Певне, він телефоніст:
Гущиною бродить.
До барлогів і до гнізд
Телефон проводить.

О. Пархоменко

5) Письмо елементів у п'ятому рядку.

IV. ПІДСУМОК УРОКУ

- Який новий елемент училися писати на сьогоднішньому уроці?
- Що здалося складним? Чи вдалося подолати труднощі?
- Похваліться своїми чудовими роботами перед батьками.

Урок 7. ПОЄДНАННЯ КОРОТКИХ ПРЯМИХ ЛІНІЙ ІЗ ЗАОКРУГЛЕННЯМ УНИЗУ І ВГОРІ. ЗВУКОВИЙ АНАЛІЗ СЛІВ. РОЗВИТОК ЗВ'ЯЗНОГО МОВЛЕННЯ

Дата _____

Клас _____

Мета: закріплювати вміння учнів орієнтуватися на сторінці зошита, правильно сидіти за партою під час письма, правильно тримати ручку; вчити писати прямі похилі лінії із заокругленням унизу і вгорі, поєднувати їх; розвивати зв'язне мовлення учнів; виховувати працелюбність.

Хід уроку

I. ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ МОМЕНТ

II. РОБОТА НАД НОВИМ МАТЕРІАЛОМ. РОБОТА В ЗОШИТІ (с. 7)

1. Робота за малюнком зошита (с. 7, угорі)

Гра «Упізнай казкового героя»

- Якось у школу із книжкою
Прямував дерев'яний хлопчисько,
І потрапив якось сам
В полотняний балаган.
Як називається ця книжка?
А як зветься сам хлопчисько?
От підказка, друзі, вам:
Його дівчинка Мальвіна
Називала... (*Буратіно*).

- Кого чекав Буратіно у гості?
- Хто запізнився? А хто прийшов у гості вчасно?
- Чим Буратіно збирався пригостити друзів?
- Який епізод оповідання зображений на малюнку?
- Доберіть слова до поданих звукових схем.

2. Виконання вправ у рядках

1) Робота в першому рядку.

- Розгляньте завдання у першому рядку.
- Чи впізнали ви елементи, які тут написані? (*Короткі похилі лінії, заокруглені внизу*.)

— Сьогодні ми будемо вчитися поєднувати ці два елементи. Подивіться, як я це роблю.

Від верхньої рядкової лінії пишемо пряму похилу паличку вниз. Біля нижньої рядкової лінії заокруглюємо вправо, торкаючись її, і ведемо вгору до верхньої рядкової лінії. Потім, не відриваючи руки, — знову вниз пишемо пряму похилу лінію. Заокруглюємо біля нижньої рядкової лінії. Пишемо під лічбу «раз-і, два-і».

Учні декілька разів «пишуть» у повітрі, обводять зразки елементів у зошиті.

- Перевірте, чи правильно ви поклали зошит.
- Давайте розучимо вірш, який допомагатиме нам правильно класти зошит і сидіти за партою.

Зошит свій я розгортаю,
Навкоси його кладу.
Ручку я ось так тримаю.
Сяду прямо, не зігнуся.
Буду я писати вправно,
До роботи я берусь.

Фізкультхвилинка

2) Робота в другому рядку.

— Назвіть елементи, які ви бачите у другому рядку.

— Яка різниця між поєднаннями елементів у першому і другому рядках?

Учні розглядають зразок, аналізують його, порівнюють з попереднім рядком. Пишуть елементи в рядку до кінця. Під час письма учитель перевіряє, чи правильно учні тримають ручку, чи правильно сидять під час письма.

Пальчикова гімнастика «Дім»

Пальці вертикально поставлених долонь торкаються подушечками, великі пальці зімкнені горизонтально, лікті — на столі.

А тепер збудуєм дім —
Добре буде жити в нім.

3) Робота в третьому рядку.

— Розгляньте третій рядок. Яка відмінність між елементами другого і третього рядків?

Після колективного аналізу учні записують поєднання елементів у зошит.

4) Робота в четвертому рядку.

— Розгляньте поєднання елементів у четвертому рядку.

— Які елементи поєднуються?

Учитель показує поєднання елементів на дошці. Учні «пишуть» елементи в повітрі, мокрим пензликом на дошці, потім записують завдання в рядку.

5) Письмо елементів у п'ятому рядку.

III. РОЗВИТОК ЗВ'ЯЗНОГО МОВЛЕННЯ

1. Колективний опис котика

— Відгадайте загадку.

- Має вуса, довгий хвіст,
Молочко, сметану їсть.
Стерегтись мишкам слід,
Якщо є у хаті... (*кіт*).

— Розгляньте малюнок кішечки. (Учитель на дошці виставляє малюнок або показує слайд.)

— Давайте разом опишемо тваринку.

— Яка в неї шерсть? мордочка? очі? вухка? лапки? хвостик?

— Що любить кішечка?

— Яку користь приносить людині?

2. Розучування скоромовки

Ой був собі коточок,
Украв собі клубочок
Та й сховався у куточок.

IV. ПІДСУМОК УРОКУ

— Які завдання виконували на сьогоднішньому уроці?

— Що вчилися писати?

— Яку скоромовку вивчили?

— Повторіть її.

— Розкажіть удома батькам.